

Residus i treball informal: Les altres cares del reciclatge

Mirades des de la sociologia al fenomen dels recicladors, manters, ferrovellers, cartoners i altres recollidors informals de residus urbans

Seminari

Dimarts 4 de juny de 2019, 11h – 14h

Sala Annexa de la Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

Organitzat amb el suport de:

Centre d'Estudis Sociològics
sobre la Vida Quotidiana
i el Treball

INCASI International Network for
Comparative Analysis of Social Inequalities

<http://blogs.uab.cat/minordscg>

El Seminari “*Residus i treball informal: les altres cares del reciclatge*” pretén portar a debat un fenomen d’abast global producte de la intersecció entre dues dinàmiques socials i polítiques contemporànies:

Per un costat, tenim uns sistemes socioeconòmics i polítics que tendeixen a generar creixents capes d’exclusió social, incapaços de garantir drets socials per a tota la població, uns drets que s’obtenen principalment per la participació formal en el sistema productiu a través d’una esfera laboral cada vegada més precaritzada. Tot plegat configura una esfera laboral informal a la que, a més dels sectors tradicionalment exclosos, s’hi hi van incorporant persones que perden drets i oportunitats laborals al compàs de les cíclics crisis econòmiques generades per l’actual fase de globalització financera neoliberal.

Per un altre costat, tenim uns sistemes socioeconòmics basats en la producció i consum de masses, que requereixen de gran quantitat de recursos naturals i que generen gran quantitat de residus, els costos dels quals es tendeixen a externalitzar-se i, amb sort, la seva gestió acaba sent assumida per les administracions públiques. En els últims anys s’ha desenvolupat un ampli ventall de polítiques públiques de gestió de residus, que intenten minimitzar-ne els impactes ambientals i optimitzar-ne l’eficiència econòmica mitjançant estratègies de reducció, reutilització i/o reciclatge.

En la intersecció entre aquestes dues dinàmiques, s’ha generat un espai d’economia informal en el que persones que, per diversos motius (atur, immigració, etc.), no tenen accés a diversos drets socials ni laborals formals, es guanyen la vida fent feines de recuperació de residus. Es tracta d’un conjunt d’activitats que, **per un costat**, proporcionen uns

mínims ingressos econòmics i contribueixen a la recuperació d’una sèrie de materials (paper, cartró, ferralla, etc.) que així retornen al cycle productiu, redueixen contaminació ambiental i recuperen valor econòmic. Però, **per un altre costat**, generen un àmbit laboral fora de la llei i, per tant, molt vulnerable i susceptible de patir situacions d’exploació, amb condicions de treball i de vida precàries i exposades a multitud de riscos; al temps que desvia part de dels residus del seu circuit oficial, desvirtua els dissenys de polítiques de gestió dels mateixos i genera creixents conflictes entre els diferents actors implicats.

Es tracta d’un fenomen molt estès en els països del Sud Global, on milions de persones s’han vist abocades a fer de la gestió informal de residus la seva forma de vida, i on des de fa temps s’han desenvolupat diversos tipus de polítiques públiques per afrontar aquestes situacions. Però és també un fenomen **en expansió als països del Nord Global**, on els canvis en els mercats laborals i en els correlatius sistemes de protecció social, les dures condicions d’accés a l’habitatge o les restriccions legals a la lliure circulació de persones, aboquen a moltes persones a haver de guanyar-se la vida amb la gestió irregular de residus.

Hores d’ara, es tracta d’un **repte ineludible per a la majoria d’ajuntaments** de les ciutats europees, que veuen com en els seus carrers proliferen iniciatives irregulars d’aquest tipus, i on cada administració ho està encarant com pot, amb combinacions variables de mesures entre policials i socials.

El Seminari pretén visibilitzar aquest fenomen, conèixer com s’està estudiant des de la Universitat, debatre com s’han gestionat aquestes situacions en els països del Sud i quines lliçons es poden extrapolar al nostre entorn.

Residus i treball informal: Les altres cares del reciclatge

Mirades des de la sociologia al fenomen dels recicladors, manters, ferrovellers, cartoners i altres recollidors informals de residus urbans

Seminari

Dimarts 4 de juny de 2019,

11h – 14h

Sala Annexa de la Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

Organitzat amb el suport de:

Centre d'Estudis Sociològics sobre la Vida Quotidiana i el Treball

<http://blogs.uab.cat/minordscg>

Hora	Títols i ponents
11:00 – 11:10	<i>Presentació</i> Carne Clapés (Geògrafa i experta en gestió de residus) & Josep Espluga (sociòleg UAB)
11:10 – 11:30	<i>Informalidad, crisis laboral y nuevas organizaciones: El trabajo informal en las calles de Barcelona.</i> Julián Porras UB & QUIT - Dept. Sociologia UAB
11:30 – 11:50	<i>Understanding the Waste Pickers of Catalonia: Contributions and deficits of an informal economy. The case of Granollers</i> Michael Rendon QUIT - Dept. Sociologia UAB
11:50 – 12:10	<i>Invisibilización estructural e invisibilidad funcional: chatarreros senegaleses de Barcelona y la infraestructura de la supervivencia urbana</i> Mauricio Chemás Universidad del Valle, Cali (Colombia) & Universitat de Barcelona – GRECS (Grup de Recerca sobre Exclúsio i Control Socials). OACU (Observatori d'Antropologia del conflicte Urbà)
12:10 – 12:30	<i>La vida social de los residuos en Marruecos: Normas y prácticas de recuperación e intercambio en Casablanca</i> Anna Karin Giannotta Università degli Studi di Padova, Italia. Dept. Història, Geografia i Antropologia. OACU (Observatori d'Antropologia del conflicte Urbà)
12:30 – 12:50	<i>Theorizing waste work in core cities: cheap labour and metabolic value at the waste frontier</i> Benjamín Irvine Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals – UAB
12:50 – 13:10	<i>The Political Ecology of the Informal Recycling Sector</i> Valeria Calvas (Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals, UAB) Nina Clausager (Institute of Anthropology, University of Copenhagen)
13:10 – 13:30	<i>Els cartoneros de Buenos Aires com agents ambientals informals</i> Josep Espluga Trenc Dept. Sociologia UAB / IGOP / Projecte INCASI
13:30 – 14:00	Debat final i cloenda

Assistència lliure. Es farà certificat d'assistència a les persones que ho sol·licitin a: josepluis.espluga@uab.cat